

ACTE I

Un bosc frondós. Diversos animals (un teixó, unes mosques, una libèl·lula) dansen abans d'amagar-se quan senten arribar el llenyataire, que es disposa a descansar.¹

Un grill, una llagosta, una granota i un mosquit giren al voltant del guardabosc, mentre fa la migdiada. Bystrouška, una petita guineu, busca la seva mare² i la confon amb una granota, que salta al nas del guardabosc. Ell, quan es desperta, troba la guineu, a la qual caça abans d'endur-se-la a casa seva.³

El guardabosc fa observacions sobre la mida de la guineu⁴ i la seva dona li ofereix un plat amb llet. Lápak, el gos del guardabosc, fa saber a Bystrouška les novetats de la casa i es lamenta de no saber què és l'amor perquè el seu amo sovint l'agredeix. La guineu li respon que ella tampoc sap què és l'amor i es remet a una parella d'estornells que sempre es barallaven. Després, Frantik i Pepik, els fills del guardabosc, agafen la guineu i la maltracten. L'animal es defensa i mossega la cama de Pepik i aleshores el guardabosc lliga la salvatgina.

L'escena següent⁵ ens mostra els corrals, on la Bystrouška discuteix amb el gall i les gallines.⁶ Mentre el gos li recomana prudència, la guineu s'enfronta amb les aus. El gall es burla de Bystrouška, que sempre ha caçat els seus companys de corral i ara és captiva. La guineu reivindica la seva llibertat, però les gallines li ho retreuen. Això provoca una baralla entre els animals, fins que finalment Bystrouška ataca les gallines i el gall, a qui mata. El guardabosc entra per tornar a castigar la guineu, però ella també l'ataca, abans de fugir al bosc i de guanyar la seva llibertat.⁷

ACTE II⁸

Bystrouška intenta fer-se lloc al cau d'un teixó, que la rebutja mentre fuma una pipa. Finalment, la guineu aconsegueix entaforar-se al cau i el teixó, indignat, abandona el lloc.⁹

Mentrestant, a la fonda de Pásek,¹⁰ el mestre d'escola juga a cartes amb el guardabosc quan arriba el rector de la parròquia veïna fumant una pipa i és informat pel guardabosc que el mestre vol festejar amb Veronika, que ja no li fa cas.¹¹ Responent a les burles del guardabosc, el mestre li pregunta per la guineu i el guardabosc respon amb indignació que ha fugit.

De retorn a casa, en un camí del bosc i en plena nit, el mestre d'escola es deixa dur per la nostàlgia recordant la seva antiga estimada Terynka mentre que, amagada rere un girasol, la guineu se'l mira.¹² Allà a la vora, el rector evoca la seva joventut —també havia estimat Terynka—, mentre cita frases de l'*Anàbasi* de Xenofont. El guardabosc busca inútilment Bystrouška i dispara un tret que espanta el rector i el mestre.

Mentre va sentint les veus del bosc, la guineu s'ajeu a la llum de la lluna.¹³ Poc després, troba Zlatohrbítek, el guillot, amb qui manté una conversa sobre la seva independència i l'alliberament del guardabosc. Les dues guineus s'enamoren, tot i les reticències inicials de Bystrouška.¹⁴ Quan el guillot li pregunta quin és el seu plat preferit, ella respon que el conill. Tot seguit, Zlatohrbítek surt un moment per tornar a aparèixer poc després...¹⁵ amb un conill a la boca, que ofereix a la seva estimada. És una mena de regal de noces. El guillot declara el seu amor cap a Bystrouška i li anuncia que en el futur s'escriuran novel·les i òperes sobre la seva història.¹⁶ Les dues guineus celebren el matrimoni entaforant-se al cau, mentre un mussol i un gaig celebren aquella unió feliç. L'acte acaba amb la declaració de Bystrouška dient que està prenyada, abans que el pica-soques casi la parella de guineus.¹⁷

ACTE III

Al bosc, durant un migdia de tardor.¹⁸ Harašta és un caçador furtiu que recull una llebre atrapada en una de les seves trames.¹⁹ El guardabosc el sorprèn i li retreu la seva activitat, però Harašta li fa saber que ben aviat abandonarà la cacera perquè està a punt de casar-se amb Terynka. El guardabosc deixa la llebre morta com a parany per a una trampa destinada a Bystrouška.

Els cadells fills de la guineu i de Zlatohrbítek passegen amb el seu pare pel bosc i troben la llebre morta.²⁰ Zlatohrbítek diu que encara està molt enamorat de la seva parella i Bystrouška es mostra esquiva.

Al cap de poc, Harašta es troba cara a cara amb Bystrouška. La guineu fuig i el caçador la persegueix, però ensopega i es trenca el nas. Bystrouška li manlleva les aus que du al cistell com a esquer, i, finalment, Harašta dispara. La guineu queda estesa a terra, agonitzant.²¹

L'escena següent ens situa al jardí de la casa de Pásek.²² La seva dona es troba amb el guardabosc i després, amb el mestre d'escola, que plora quan s'assabenta que Terynka està promesa amb el caçador. El guardabosc el consola i reflexiona sobre l'inexorable pas del temps.

En un camí enmig del bosc,²³ el guardabosc s'asseu per menjar un bolet mentre evoca la seva joventut abans d'adormir-se.²⁴ Al cap de poc, es desvetlla i es troba envoltat d'animals. No troba Bystrouška, però reconeix en un cadell de guineu la filla de l'animal;²⁵ quan es disposa a caçar-la, a qui atrapa en realitat és a una granota. L'amfibi parla i diu que és la neta d'aquella que tant recorda el guardabosc.²⁶ Ell deixa l'arma i torna a adormir-se.

¹ La dansa, a tall de preludi, és sinuosa, imaginativa i amb temes diversos, alguns de caràcter popular.

² Amb els innocents "Mami, mami" inicials que denoten la seva desprotecció.

³ És interessant la caracterització que Janáček fa dels dos mons, l'animal (fantasiós) i l'humà (monòton), amb textures tímbriques diferents per part de l'orquestra.

⁴ Després d'un interludi en què destaca la intervenció del primer violí i després de l'oboè.

⁵ Després d'un breu interludi.

⁶ Els cops d'arquet de la corda imiten el so de les gallines.

⁷ Janáček juga amb un innegable sentit de l'humor quan caracteritza les sempre xafarderes gallinàcies i mostra amb un caràcter marcadament triomfal la fugida de la guineu i la seva conquesta de llibertat.

⁸ De nou, un breu interludi serveix de nexa.

⁹ El cant dels personatges respon a un semi-recitatiu, mentre l'orquestra desplega un teixit melòdic i tímbric imaginatiu i de gran originalitat, també en el tractament rítmic.

¹⁰ Una dansa lleugera serveix d'interludi entre l'escena del bosc i la de la taverna.

¹¹ "Bývalo, bývalo" és el cant burlesc del guardabosc, a tall de cançó popular.

¹² De nou, el cant és en semi-recitatiu amb el tractament prosòdic de la línia melòdica, mentre l'orquestra "comenta" hàbilment les inflexions expressives dels personatges.

¹³ L'escena comença amb un breu preludi amb el *vocalise* de les veus del cor i un grup orquestral entre bastidors, mentre l'orquestra del fossat respon amb aires de dansa popular.

¹⁴ El diàleg entre les dues guineus és una deliciosa escena entre el lirisme i la picaresca, tant pel tractament vocal com per l'acompanyament orquestral. És destacable especialment el monòleg de Bystrouška ("Vyrostla jsem tam"), molt descriptiu.

¹⁵ Bystrouška es queda sola quan entona un breu i preciós monòleg ple de lirisme i sensualitat, "Jsem-li opravdu tak krásná?" ("Soc en realitat tan bonica?").

¹⁶ La declaració de l'amor del guillot es confirma amb els cops de timbal.

¹⁷ Un *vocalise* coral i amb l'acompanyament orquestral a ritme de dansa posa punt final a l'acte.

¹⁸ Les violes inicien el fosc preludi, abans de la resposta de violins i timbal.

¹⁹ La primera intervenció del caçador es basa vagament en una cançó popular.

²⁰ L'atmosfera musical canvia amb el cant enjogassat dels cadells.

²¹ És una escena trepidant i breu, que contrasta el cant patètic de la guineu amb l'arrogància del caçador.

²² De nou, un interludi (*adagio*) serveix de nexa entre les dues escenes.

²³ Les trompes remetent al bosc en el darrer interludi de l'òpera.

²⁴ És un monòleg revestit de nostàlgia i bellesa, excel·lentment agombolat pels sinuosos comentaris d'una orquestra que no acompanya sinó que intervé per reforçar o contradir el discurs del guardabosc.

²⁵ L'orquestra presenta el tema de la guineu d'una manera enjogassada.

²⁶ La celesta contribueix a la creació d'una atmosfera de faula per a la conclusió de l'òpera.